

strupov mi je napojilo srce — nobene dobre misli ni več pri meni, kar si me jih učila ti. Mati, ali ti še zmerom veruješ v Boga?

Siv je vsak dan, še bolj siv je mrak, žalosten je vsak večer. Kje sem pa jaz doma, mati, kam pa naj grem, kadar pade noč? Glej, toliko luči je prižganih po svetu, toliko nad gori v srcih ljudi — ali zame res ni nobene prižgane? Ali bom res tako dolgo obsojen na cesto, da bodo vstale zarje zadnjemu človeku?

Ti ne veš, mati, kako težko je najti dom pri ljudeh. Kamen na cesti mi je še edini brat, kamen ne dene ne dobro ne hudo — človek, samo človek ne more ničesar razumeti. Toda komu naj se dam, če me človek ne sprejme? Kam pa naj grem, če je pri njem vse trkanje zaman? Ali naj kar naprej upam samo v zvezde neba?

Tih in sam grem v slednji večer, nikogar ni z menoj, nihče me nikoli ne čaka sredi noči. Ah, mati, ko sem bil še majhen, sva mnogo molila zame, mnogo sva zame upala oba, toda nikoli se nisva bala, da bo lahko kedaj še tako žalostno z menoj, kakor je zdaj. Nikjer ni zame luči z dobrim senčnikom in z velikimi tihimi sencami po stenah, nikjer ni zame bele roke. Tih in sam grem v slednji večer in noč je moj edini dom.

I 9 3 2

L. M R Z E L

Nobene misli mi ni treba več misliti, nobena beseda me več ne skeli na srcu, noben obup mi več ne polje po duši. Prisluhni, človek, ki si morda še ostal. Mar misliš, da sva po kaj drugega prišla na svet, kakor da nama bo svet bremena nakladal na rame? Glej, samo človek lahko malo trpljenja vzame nase, samo človek lahko pade pod križem, samo človek lahko onemi. Pa kaj ne čuješ, kako stvari kričijo do neba? Tiho, po prstih se vrniva, kjer sva še zmerom malo doma, in zapriva, zakleniva duri za seboj. Samo malo bo še treba počakati, pa bo minilo tudi to leto in ta dan.

Ali vidiš te ceste, ki so jih tisoči rok razpeljali križem belega sveta, da bi ljudje po njih prišli do sebe in do svojega? Ali vidiš ta mesta in vasi, ki jih je majhen, komaj milijon ljudi majhen narod sezidal, da bi bil v njih doma, da bi mu po njih gorela luč in bi po njih lahko rezal kruh vsem tisočim, ki prihajajo za njim? Glej, stare so te hiše, vsak dan polagoma razpadajo pisane fasade na njih, vsak dan se odmrli omet polagoma usiplje na trotoarje. Toda nikar naj ne bo pri nikomer nič strahu zavoljo tega. Nikoli se še ni zavoljo tako majhnih reči pogreznil svet.

Samo nekaj malega zidarjev bo moralo priti in ničesar drugega ni danes tako lahko dobiti kakor dobrih zidarjev.

Mnogo vsega je v teh letih šlo od nas, zelo revnih, praznih rok smo ostali ljudje. Najprej je šel Bog, da se nikoli več ne povrne, potem je šel kruh za njim, in ko se človek ni imel več kam dejati, je šel še sam. Odpotoval je neznanokam in vsi radiotelegrami in vse policijske poizvedbe za njim so zaman. Samo solnce je še ostalo sredi neba, samo solnce se nikomur ni dalo vzeti. Tiho, brez smisla sije na stvari, ki so v svojem večnem, glušeče prosečem molku okamenele pod njim. Toda solnce vendar ne more imeti nobene večje želje, kakor da bi danes ali jutri lahko spet obsijalo prostega človeka.

Star in truden je svet, težko ga je nositi na rokah, stari in trudni so, ki ga še morajo vladati. Besede so uklenjene v srca ljudi. Če je še kje kaj duš, blaznijo od tišine. Toda za nikogar ne more biti tako dobro, kakor je dobro za otroke, ki se rodijo v teh dneh. Malo je mater danes, malo je smeha in doječih prs. Toda solnce je ljubezen, in če ti otroci ne bodo mogli do njega zrasti, se bo nekoč morda še samo sklonilo k njim.

Saj ni mogoče, da bi bile vse te bele ceste čisto zaman razpeljane križem sveta.

PRED POSLEDNJIM KANTONOM

L. MRZEL

Hodim skozi gozdove, čez polja, skozi vasi. Izza motnih, zamazanih hoken se obrazi žensk in otrok ozirajo za menoj. Psi na verigah lajajo name izpod pristrešij. Nihče ne ve, odkod in kam gre ta pot. Velik, prevelik je svet za enega samega človeka.

Ali sem od bukev in smrek, ki se jim vrhovi upogibljejo v viharjih? Ali sem od kamna, ki je dal kantone, da so ljudje ž njimi razmerili svoje ceste in domovine, pa mostove, po katerih bomo nazadnje prišli, kamor pač moramo polagoma priti? Ali sem od ljudi, ki so se rodili iz ljubezni, da brez besede padejo pod pezami in pod kopiti pušk? Ali sem samo glas, ki se je utrgal iz praznega vsemira, da ugasne, kakor ugasnejo fate morgane?

Daleč je, odkoder sem prišel, in daleč, daleč še moram iti. Nič je, odkoder sem doma, in nič je poslednji smisel moje poti. Samo v goste sem prišel v ta kraj. Samo po to sem prišel, da potrkam na teh tujih vratih in zaprosim, česar imajo: malo žalosti, ki se razliva iz duš, malo smeha, ki vriska na ustnah, in malo pravice, da grem, do koder sem